

Skov Æg IT

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

10. jaanuar 2006^{*}

Kohtuasjas C-402/03,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel Vestre Landsret'i (Taani) 26. septembri 2003. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 29. septembril 2003, menetluses

Skov Æg

versus

Bilka Lavprisvarehus A/S

ja

Bilka Lavprisvarehus A/S

versus

Jette Mikkelsen,

Michael Due Nielsen,

^{*} Kohtumenetluse keel: taani.

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed P. Jann (ettekandja), C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann ja J. Makarczyk, kohtunikud C. Gulmann, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts, P. Küris, E. Juhász ja G. Arestis,

kohtujurist: L. A. Geelhoed,

kohtusekretär: asekohtusekretär H. von Holstein,

arvestades kirjalikku menetlust ja 17. novembri 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Skov Æg, esindajad: advokaadid G. Lett ja U. Christrup,

— Bilka Lavprisvarehus A/S, esindaja: advokaat J. Rostock-Jensen,

— J. Mikkelsen ja M. Due Nielsen, esindaja: advokaat J. Andersen,

— Taani valitsus, esindaja: J. Molde, keda abistas advokaat P. Biering,

- Hispaania valitsus, esindajad: L. Fraguas Gadea ja E. Braquehais Conesa,

- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: N. B. Rasmussen ja G. Valero Jordana,

olles 20. jaanuari 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiivi 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT L 210, lk 29; ELT eriväljaanne 15/01, lk 257; edaspidi „direktiiv”).

- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses esiteks J. Mikkelsen ja M. Due Nielsen (edaspidi „kannatanud”) ning Bilka Lavprisvarehus A/S (edaspidi „Bilka”) vahel ning teiseks Bilka ja Skov Æg (edaspidi „Skov”) vahel Bilka müüdüd ja Skovi toodetud munade tarvitamise tagajärjel tekkinud kahju hüvitamise üle.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

- 3 Nagu on märgitud direktiivi esimeses põhjenduses, on selle vastuvõtmine seotud vajadusega „[...] ühtlustada liikmesriikide õigusakte, mis käsitlevad tootja vastutust kahju eest, mida põhjustavad tema toodete puudused, sest olemasolevad lahknevused võivad moonutada konkurentsi, mõjutada kaupade liikumist ühisturul ja kaasa tuua tarbijate erineva kaitstuse”.
- 4 Nagu nähtub direktiivi teisest põhjendusest, tugineb selles kehtestatud vastutuse kohaldamise kord sedastusele, et „tahtlusest sõltumatu tootjapoolne vastutus on ainus vahend, mille abil võib asjakohaselt lahendada tänapäevasele tehnoloogilisele tootmisele omaste riskide õiglase jaotamise probleemi, mis iseloomustab meie üha enam tehniseeruvat ajastut”.
- 5 Direktiivi artiklis 1 on ette nähtud:

„Tootja vastutab kahju eest, mille põhjustab tema toote puudus”.

- 6 Direktiivi artiklis 3 on sätestatud:

„1. „Tootja” tähendab valmistoote valmistajat, mis tahes tooraine tootjat või koostisosa valmistajat ja iga isikut, kes tootel oma nime, kaubamärki või muud selgesti eristatavat tunnust kasutades esineb selle tootjana.

2. Ilma et see piiraks tootja vastutuse kohaldamist, peetakse käesoleva direktiivi tähenduses tootjaks ja tootjana vastutavaks iga isikut, kes oma äritegevuse käigus impordib ühendusse müügiks, laenutamiseks, liisimiseks või mõnes muus vormis turustamiseks mõeldud toote.

3. Kui tootjat ei ole võimalik kindlaks teha, käsitletakse toote iga tarnijat selle tootjana, kui ta ei tee kahjukannatajale mõistliku aja jooksul teatavaks tootja või talle toote tarninud isiku andmeid. Kui toode ei osuta lõikes 2 nimetatud importija andmetele, kehtib seesama ka sisseveetud toote puhul, isegi kui tootja nimi on märgitud.”

7 Direktiivi artiklis 4 on tootja vastutuse kohta märgitud, et „[k]ahjukannataja peab tõestama kahju, puuduse ning põhjusliku seose puuduse ja kahju vahel”. Artiklis 7 on loetletud tootja vastutust välistavad asjaolud, mille hulka kuuluvad eelkõige need juhud, kui tootja ei lasknud toodet käibeale, kui tootel ei olnud käibelelaskmise ajal kahju põhjustanud puudust, kui ta ei valmistanud toodet müügiks, kui puuduse põhjuseks on toote vastavus riiklike ametiasutuste antud kohustuslikele eeskirjadele ning kui toote käibelelaskmise ajal ei võimaldanud teadmiste tase puuduse olemasolu avastada.

8 Direktiivi artiklis 13 on ühelt poolt direktiivis kehtestatud vastutuse kohaldamise korra ja teiselt poolt siseriiklike vastutust käsitlevate õigusnormide kohta ette nähtud:

„Käesolev direktiiv ei mõjuta ühtki õigust, mis kahjukannatajal võib olla vastavalt lepingust tuleneva või lepinguvälist vastutust käsitlevatele õigusaktidele või käesoleva direktiivi teatavakstegemise hetkel kehtivale vastutuse kohaldamise erikorraale.”

Siseriiklikud õigusnormid

- 9 Taani valitsuse esitatud selgitustest nähtub, et enne direktiivi vastuvõtmist reguleeris nii tootja kui ka tarnija tootevastutust Taanis kohtupraktika. Selle kohaselt kohaldati tootevastutust vastavalt tsiviilvastutuse kohaldamise üldnormidele, mis põhinevad süü mõistel. Kohtupraktika areng viis siiski selleni, et teatud juhtudel tuvastati tootja vastutus ka süü puudumisel. Tarnija vastutas teiste temast tootmis- ja turustamisahelas eespool olevate ettevõtjate eest.
- 10 Direktiiv võeti Taanis üle 7. juuni 1989. aasta seadusega nr 371 tootevastutuse kohta, muudetud 28. novembri 2000. aasta seadusega nr 1041 (edaspidi „seadus nr 371“). Taani valitsus täpsustas, et selle seadusega pandi ühelt poolt tootjale direktiiviga ette nähtud tootevastutus ning teiselt poolt kinnistati kehtiv kohtupraktika norm, mille kohaselt tarnija vastutab enne teda tootega järjestikku tegelenud ettevõtjate eest. Peale selle jäid kehtima varasemad kohtupraktika normid.
- 11 Seaduse nr 371 artiklis 4 on „tootja” ja „tarnija” mõisted määratletud järgmiselt:

„1. Tootjana käsitletakse valmistoote või koostisosa valmistajat või tooraine tootjat, isikut, kes toodab või koristab looduslikku toodet, ning isikut, kes tootel oma nime, kaubamärki või muud selgesti eristatavat tunnust kasutades esineb selle tootjana.

2. Tootjana käsitletakse samuti iga isikut, kes oma äritegevuse käigus impordib ühendusse müügiks, laenutamiseks, liisimiseks või mõnes muus vormis turustamiseks mõeldud toote.

3. Tarnijana käsitletakse isikut, kes oma äritegevuse käigus laseb toote käibele, ilma et teda käsitletaks tootjana.

[...]"

- 12 Sama seaduse artikkel 6 kehtestab tootja vastutuse puudustega toote eest. Selle seaduse artiklis 10 on ette nähtud:

„Tarnija vastutab kannatanute ja temast turustamisahelas tagapool olevate tarnijate ees toote puuduste eest vahetult.”

- 13 Seaduse nr 371 artikli 11 lõike 3 kohaselt on tarnijal, kes hüvitas kannatanule puudustega tootega põhjustatud kahju, temast tootmis- ja turustamisahelas eespool olevate ettevõtjate suhtes regressiõigus.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 14 Kannatanud jäid pärast munade tarvitamist, mille nad ostsid ühest Bilkale kuuluvast kauplusest ning mille viimane oli saanud nende tootjalt Skovilt, salmonelloosi.

- 15 Kannatanud esitasid hagi tarnija Bilka vastu, kes esitas omakorda nõude tootja Skovile.
- 16 Aalborg Byret leidis 22. jaanuari 2002. aasta otsuses, et munad olid puudustega, et puuduse ja tekkinud kahju vahel esines põhjuslik seos ning et kannatanute süüd ei ole tuvastatud. Bilkalt mõisteti kannatanute kasuks välja hüvitis ning see mõisteti Bilka kasuks omakorda välja Skovilt.
- 17 Neil asjaoludel otsustas Vestre Landsret Bilka ja Skovi kaebuse peale algatatud apellatsioonimenetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas õiguslik regulatsioon, mille kohaselt tarnijale läheb tingimusteta üle direktiivis ette nähtud tootja vastutus, on direktiiviga [...] vastuolus?
2. Kas õiguslik regulatsioon, mille kohaselt tarnijale läheb vastavalt kohtupraktikale tingimusteta üle kohtupraktikas määratletud tootja vastutus puudustega tootega tarbija isikule või varale tahtlikult kahju tekitamise eest, on direktiiviga [...] vastuolus?

3. Viidates:

- ministrite nõukogu [25. juuli 1985. aasta 1025. istungi] protokollile, mille punktis 2 on öeldud:

„nõukogu ja komisjon on seoses artiklite 3 ja 1[3] tõlgendamisega ühisel arvamusel selles osas, et miski ei takista seda, et iga liikmesriik võiks oma siseriiklikes õigusaktides sätestada reegleid vahendajate vastutuse kohta, kuna direktiivis ei ole nende vastutust käsitletud. Samuti esineb üksmeel selle kohta, et direktiivi kohaselt võivad liikmesriigid kehtestada reegleid vastutuse jagunemise kohta mitmete tootjate (vt artikkel 3) ja vahendajate vahel” [siin ja edaspidi on protokollis tsiteeritud mitteametlikus tõlkes],

- direktiivi [...] artiklile 13,

küsitakse, kas direktiiviga on vastuolus, et liikmesriik reguleerib õiguslikult tarnija tootevastutust, tingimusel et tarnija on määratletud, nagu seaduse [nr 371] artikli [4] lõike 3 esimeses lauses, kui isik, kes oma äritegevuse käigus laseb toote käibele, ilma et teda käsitletaks tootjana tootevastutuse direktiivi artiklis 3 antud määratluse tähenduses?

4. Kas direktiiviga [...] on vastuolus, et liikmesriigid kehtestavad õigusnormi tootevastutuse kohta, mille kohaselt tarnijale — ilma et ta oleks ise käsitletav tootjana või tootjaga samastatava isikuna vastavalt direktiivi artiklile 3 — läheb üle:

- tootja vastutus direktiivi tähenduses;

— kohtupraktikal põhinev tootja süüline tootevastutus tarbija isikule ja varale tekitatud kahju eest?

Asjaomane õigusnorm eeldab:

- a) et tarnijana käsitletakse isikut, kes oma äritegevuse käigus laseb toote käibele, ilma et teda käsitletaks tootjana (seaduse [nr 371] artikli [4] lõike 3 esimene lause);
  - b) et vastutavana saab käsitleda tootjat ning et järelikult tarnija ei vastuta, kui seda ei ole ette nähtud (seaduse [nr 371] artikkel 10);
  - c) et tarnijal on tootja vastu regressiõigus (seaduse [nr 371] artikli 11 lõige 3).
5. Kas direktiiviga [...] on vastuolus, et liikmesriigis kehtib mitte seadusest, vaid kohtupraktikast tulenev direktiivist varasem reegel, mille kohaselt tarnijale — ilma et ta oleks ise käsitletav tootjana või tootjaga samastatava isikuna vastavalt direktiivi artiklile 3 — läheb üle:

— tootja vastutus direktiivi tähenduses;

- kohtupraktikal põhinev tootja süüline tootevastutus tarbija isikule ja varale tekitatud kahju eest?

Asjaomane kohtupraktikast tulenev norm eeldab:

- a) et tarnijana käsitletakse isikut, kes oma äritegevuse käigus laseb toote käibelevale, ilma et teda käsitletaks tootjana (seaduse [nr 371] artikli [4] lõike 3 punkt 1);
- b) et vastutab tootja ning et järelkult tarnija ei vastuta, kui seda ei ole ette nähtud (seaduse [nr 371] artikkel 10);
- c) et tarnijal on tootja vastu regressiõigus (seaduse [nr 371] artikli 11 lõige 3)."

Eelotsuse küsimused

- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tahab oma küsimustega, mida tuleb kontrollida koos, sisuliselt teada, kas direktiiviga on vastuolus, et liikmesriik reguleerib tarnija vastutust selliselt, et näeb ette temale tootja vastutuse ülemineku.

- 19 Neil asjaoludel tuleb meenutada, et direktiiviga kehtestatud ja selle artiklis 1 sätestatud tootja vastutus on mittesüüline. Sellele viitab selgesõnaliselt direktiivi teine põhjendus. See nähtub samuti kannatanu poolt tõendamisele kuuluvate asjaolude loetelust nimetatud direktiivi artiklis 4 ning artiklis 7 nimetatud tootja vastutust välistavatest asjaoludest.
- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib, kas direktiiviga on vastuolus ühelt poolt siseriiklik õigusnorm, millega tarnijale läheb üle mittesüüline vastutus, mille direktiiv kehtestab ja paneb tootjale, ning teiselt poolt siseriiklik õigusnorm, millega tarnijale läheb üle tootja süüline vastutus.
- 21 Selleks et neile küsimustele vastata, tuleb esmalt määratleda direktiiviga läbi viidud ühtlustamise ulatus.

Direktiiviga läbi viidud ühtlustamise ulatus

- 22 25. aprilli 2002. aasta otsustes kohtuasjas C-52/00: komisjon vs. Prantsusmaa (EKL 2002, lk I-3827, punkt 16), kohtuasjas C-154/00: komisjon vs. Kreeka (EKL 2002, lk I-3879, punkt 12) ja kohtuasjas C-183/00: González Sánchez (EKL 2002, lk I-3901, punkt 25) leidis Euroopa Kohus, et liikmesriikidele tootevastutuse reguleerimiseks jäetud kaalutlusruum on täielikult määratletud direktiivis endas ning on tuletatav selle sõnastusest, eesmärgist ja loogikast.
- 23 Pärast nende kriteeriumite kontrollimist järeltas Euroopa Kohus, et direktiiv näeb sellega reguleeritud küsimuste osas ette liikmesriikide õigus- ja haldusnormide täieliku ühtlustamise (eespool viidatud kohtuotsused komisjon vs. Prantsusmaa, punkt 24, ja komisjon vs. Kreeka, punkt 20).

- 24 Käesolevas menetluses väitsid kannatanud ja Taani valitsus, et direktiiviga ei ole läbi viidud mitte tootevastutuse täielikku ühtlustamist, vaid ainult tootja vastutuse ühtlustamist puudustega toodete eest. Tuginedes direktiivi artiklite 1 ja 3 sõnastusele, kinnitavad nad, et see ei reguleeri tarnija vastutust ning jätab liikmesriikidele vastutavate isikute ringi kindlaksmääramisel kaalutusruumi.
- 25 Direktiivi artikkel 1 näeb ette vastutuse kahju eest, mille põhjustab toote puudus ja paneb selle vastutuse asjaomase toote tootjale.
- 26 Mõisted „kahju”, „puudus” ja „toode” on määratletud vastavalt direktiivi artiklites 9, 6 ja 2. „Tootja” mõiste on määratletud direktiivi artiklis 3. Viimati nimetatud sätte lõike 1 kohaselt tähendab see toote valmistajat. Sama sätte lõike 2 kohaselt hõlmab „tootja” mõiste toote ühendusse importijat. Direktiivi artikli 3 lõike 3 kohaselt, kui tootjat ei ole võimalik kindlaks teha, käsitletakse sellena tarnijat, kui ta ei tee kannatanule mõistliku aja jooksul teatavaks tootja või talle toote tarninud isiku andmeid.
- 27 Tootja vastutuse kehtestamise põhjused on üksikasjalikult välja toodud direktiivi eelnõu seletuskirja (dokument KOM (76) 372 lõplik (EÜT C 241, lk 9)) artikli 1 punktis e, millele Taani valitsus viitas. Need põhjused, millele viidatakse nimetatud eelnõu artiklites 1 ja 2, millest said muudetusteta direktiivi artiklid 1 ja 3, võib kokku võtta järgmiselt.
- 28 Tunnistades, et võimalus kohaldada tarnija vastutust puudustega toote eest direktiivis sätestatud korras kergendab kannatanul kohtumenetluse algatamist, tuleb märkida, et see kergendamine läheb kalliks maksma, kuna kohustades kõiki tarnijaid end sellise vastutuse vastu kindlustama, viib see toodete olulise

kallinemiseni. Peale selle on selle kergendamise tagajärjeks hagide paljusus, kuna tarnija esitab omakorda nõude oma tarnija vastu ja nii kuni tootjani välja. Kuna on selge, et enamikel juhtudel piirdub tarnija toote edasimüümisega sellisena, nagu ta selle on ostnud, ning et ainult tootjal on võimalus mõjutada selle kvaliteeti, on peetud vajalikuks panna vastutus puudustega toodete eest tootjale.

29 Neist kaalutlustest nähtub, et pärast erinevate tootmis- ja turustamisahelasse kuuluvate ettevõtjate vastavate rollide kaalumist tehti valik sätestada direktiiviga kehtestatud õiguslikus regulatsioonis tootja ning ainult piiratud juhtudel tarnija vastutus kahju eest, mida põhjustavad puudustega tooted.

30 Erinevalt kannatanute ja Taani valitsuse hinnangust ei piirdu direktiivi artiklid 1 ja 3 seega tootja vastutuse reguleerimisega puudustega toote eest, vaid määratlevad tootmise ja turustamise protsessis osalenud ettevõtjate hulgas selle, kes peab kandma direktiivis sätestatud vastutust.

Tootja direktiivist tuleneva mittesüüalise vastutuse üleminek tarnijale

31 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib oma küsimuste esimeses osas, kas direktiivi tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt tarnijale läheb tingimusteta üle direktiivis sätestatud ja tootjale pandud mittesüüaline vastutus.

- 32 Selle kohta tuleb sedastada, et vastutavate isikute ring, kelle vastu kannatanu saab esitada direktiivis ette nähtud vastutuse kohaldamise korra kohaselt hagi, on määratletud selle artiklites 1 ja 3 (vt käesoleva otsuse punktid 29 ja 30).
- 33 Kuna direktiiv näeb sellega reguleeritud küsimuse osas ette täieliku ühtlustamise, nagu on meelde tuletatud käesoleva otsuse punktis 23, tuleb selle artiklites 1 ja 3 sätestatud vastutavate isikute määratlust lugeda ammendavaks.
- 34 Direktiivi artikli 3 lõige 3 näeb ette tarnija vastutuse vaid juhul, kui tootjat ei ole võimalik kindlaks teha. Nähes seaduse nr 371 artiklis 10 ette, et tarnija vastutab kannatanute ees toote puuduste eest vahetult, laiendas Taani seadusandja seega vastutavate isikute ringi, kelle vastu kannatanul on õigus esitada direktiivis ette nähtud vastutuse korra kohaselt hagi, üle direktiivis ette nähtud piiride.
- 35 Taani valitsus väitis, et siseriiklikud õigusnormid ei kehtesta tarnija iseseisvat vastutust, kuna viimati nimetatud vastutab kannatanute ees vaid siis, kui esineb tootja, kelle vastu tal on regressiõigus, vastutus. Tarnija seisund sarnaneb seega tagatisele solidaarse vastutuse korral.
- 36 See asjaolu ei ole määrav. Peale selle, et nimetatud siseriiklike õigusnormidega kehtestatud kord paneb tarnijale kohustuse, mida ühenduse seadusandja on pidanud põhjendamatuks (vt käesoleva otsuse punkt 28), toob see endaga kaasa nõuete paljususe, mille vältimine ongi direktiivi artiklis 3 ette nähtud tingimustel kannatanu

poolt vahetult tootja vastu hagi esitamise võimaluse eesmärgiks (vt eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Prantsusmaa, punkt 40, ja käesoleva otsuse punkt 28).

- 37 Sellest järeldub, et direktiivi tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt tarnijale läheb tingimusteta üle direktiivis ette nähtud tootja vastutus.
- 38 Taani valitsus kinnitab siiski, et direktiivi artikkel 13, mille kohaselt see ei mõjuta ühtki õigust, mis kannatanul võib olla vastavalt lepingust tulenevat või lepinguvälist vastutust käsitlevatele õigusaktidele, saab olla direktiivis kehtestatud korra kohase tootja vastutuse tarnijale laiendamise õiguslikuks aluseks.
- 39 Selle kohta tuleb meelde tuletada, et eespool viidatud kohtuotsustes komisjon *vs.* Prantsusmaa (punkt 21), komisjon *vs.* Kreeka (punkt 17) ja González Sánchez (punkt 30) otsustas Euroopa Kohus pärast direktiivi sõnastuse, eesmärgi ja loogika kontrollimist, et selle artiklit 13 ei saa tõlgendada nii, et liikmesriikidele on jäetud võimalus kehtestada nimetatud direktiivis ettenähtust erinev üldine tootevastutuse kohaldamise kord.
- 40 Taani valitsus taotleb selle kohtupraktika ümberhindamist, arvestades ministrite nõukogu 25. juuli 1985. aasta istungi protokollis punktis 2 sisalduvat avaldust

artiklite 3 ja 1[3] kohta, mille kohaselt nende artiklitega ei ole vastuolus, kui iga liikmesriik kehtestab oma siseriiklikes õigusnormides vahendajate vastutuse reeglid.

41 Siseriikliku õigusnormi, mille kohaselt tarnijale läheb üle tootja vastutus, mis kehtestati kohtupraktikas enne direktiivi jõustumist ning mida direktiivi ülevõtmi- seks vastu võetud seaduses ainult kinnitati, kehtivuse toetamiseks viitas Taani valitsus ka nimetatud protokollis punktis 16 esinevale avaldusele, milles nõukogu oli väljendanud „soov[i], et liikmesriigid, kes kohaldavad hetkel tarbijakaitset puudu- tavaid direktiivi sätetest soodsamaid sätteid, ei kasutaks direktiivis pakutud võimalusi selle kaitse taseme vähendamiseks.”

42 Selle kohta tuleb esiteks meelde tuletada, et kui nõukogu protokollis kantud avalduse sisu ei kajastu mingil viisil teise õiguse sätte tekstis, ei saa sellest nimetatud sätte tõlgendamisel lähtuda (vt eelkõige 26. veebruari 1991. aasta otsus kohtuasjas C-292/89: Antonissen, EKL 1991, lk I-745, punkt 18, ja 8. juuni 2000. aasta otsus kohtuasjas C-375/98: Epson Europe, EKL 2000, lk I-4243, punkt 26).

43 Teiseks ei põhjenda kaks avaldust, millele Taani valitsus viitas, direktiivis määratletud vastutavate isikute ringi muutmist vastuolus selle teksti sõnastuse ja loogikaga. Neile ei saa eelkõige tugineda selleks, et lubada liikmesriikidel panna tarnijale, lisaks artikli 3 lõikes 3 ammendavalt loetletud juhtumitele, direktiivis sätestatud ja tootjale pandud vastutust.

- 44 Taani valitsuse argumendi kohta, mille kohaselt direktiivi selline tõlgendamine võib kaasa tuua tarbijakaitse taseme languse Taanis, tuleb märkida, et direktiivis kehtestatud vastutuse võimalik laiendamine tarnijale kuulub ühenduse seadusandja pädevusse, kes peab vajadusel asjaomaseid sätteid muutma.
- 45 Neil asjaoludel tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimuste esimesele osale vastata selliselt, et direktiivi tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt tarnijale läheb lisaks direktiivi artikli 3 lõikes 3 ammendavalt loetletud juhtumitele üle ka selles direktiivis sätestatud ja tootjale pandud mittesüüline vastutus.

Tootja süüalise vastutuse üleminek tarnijale

- 46 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib oma küsimuste teises osas sisuliselt, kas direktiiviga on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt tarnijale läheb tingimusteta üle tootja süüline vastutus kahju eest, mida põhjustab toote puudus.
- 47 Selle kohta tuleb meelde tuletada, et eespool viidatud kohtuotsustes komisjon *vs.* Prantsusmaa (punkt 22), komisjon *vs.* Kreeka (punkt 18) ja González Sánchez (punkt 31) leidis Euroopa Kohus, et direktiivi artiklit 13 tuleb tõlgendada nii, et

selles sätestatud kord ei välista lepingust tuleneva vastutuse või lepinguvälise vastutuse kohaldamist, niivõrd kui võrd see põhineb muudel alustel, nagu vastutus varjatud puuduste eest või süü.

- 48 Neil asjaoludel tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimuste teisele osale vastata selliselt, et direktiivi tuleb tõlgendada nii, et direktiiviga ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt tarnijale läheb tingimusteta üle tootja süüline vastutus.

Kohtuotsuse ajalise mõju piiramine

- 49 Juhul, kui Euroopa Kohus ei nõustu nende pakutud tõlgendusega, palusid Taani valitsus ja kannatanud Euroopa Kohtul piirata oma otsuse ajalist mõju. Oma nõude toetuseks tuginesid nad eelkõige õiguskindlusele avalduvatele tõsistele tagajärgedele ja majanduslikele tagajärgedele, mida otsus võib kannatanute jaoks kaasa tuua väga paljudes pärast direktiivi jõustumist lahendatud tootevastutusega seotud vaidlustes.
- 50 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt selgitab ja täpsustab tõlgendus, mille Euroopa Kohus talle EÜ artikliga 234 antud pädevust kasutades ühenduse õigusnormile annab, selle sätte tähendust ja ulatust, nagu seda peab või oleks pidanud mõistma ja kohaldama alates selle jõustumise hetkest. Sellest järeldub, et kohus võib ja peab kohaldama õigusnormi selles tõlgenduses isegi õigussuhetele, mis

on tekkinud enne eelotsusetaotlust, kui peale selle on täidetud nimetatud normi kohaldamise pädevusega kohtutele hagi esitamise tingimused (vt eelkõige 2. veebruari 1988. aasta otsus kohtuasjas 24/86: Blaizot, EKL 1988, lk 379, punkt 27, ja 15. detsembri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-415/93: Bosman, EKL 1995, lk I-4921, punkt 141).

- 51 Selle kohta tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohus võib vaid erandjuhtudel, kohaldades ühenduse õiguskorra olemuslikku õiguskindluse üldpõhimõtet, piirata kõikide asjaomaste isikute tuginemist sättele, mida ta on tõlgendanud, eesmärgiga muuta heas usus väljakujunenud õigussuhteid. Sellise piiramise otsustamiseks peab olema täidetud kaks peamist tingimust, s.o huvitatud isikute heauskus ja oluliste häirete oht (vt eelkõige 28. septembri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-57/93: Vroege, EKL 1994, lk I-4541, punkt 21, ja 12. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-372/98: Cooke, EKL 2000, lk I-8683, punkt 42).

- 52 Tuleb märkida, et Taani seadusandja kasutas seaduse nr 371 artikli 11 lõikes 3 regressinõude esitamise võimalust, mis on tuntud enamikes õiguskordades, ning nägi ette, et tarnijal, kes hüvitas kannatanule puudustega tootega põhjustatud kahju, on õigus esitada tootja vastu regressinõue. Seega tuleb sedastada, et tarnija, kes vastutab kannatanu ees, võib üldreeglina saada tootjalt hüvitist tingimustel, milles on tagatud õiguskindlus.

- 53 Neil asjaoludel, ilma et oleks vaja kontrollida, kas tarnijal võib olla õigus esitada nõuet kannatanu vastu, kellele on varem kahju hüvitatud, ega huvitatud isikute heauskust, ei saa rahuldada kannatanute ja Taani valitsuse nõuet, kes ei ole esitanud

ühtegi tõendit, mis toetaks nende argumente, mille kohaselt võib käesolev otsus, kui selle mõju ei ole ajaliselt piiratud, tekitada tõsisid probleeme.

Kohtukulud

- 54 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulused, v.a poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

Nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiivi 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta tuleb tõlgendada järgmiselt:

- **et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt tarnijale läheb lisaks direktiivi artikli 3 lõikes 3 ammendavalt loetletud juhtumitele üle ka direktiivis sätestatud ja tootjale pandud mittesüüline vastutus;**

- **et sellega ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt tarnijale läheb tingimusteta üle tootja süüline vastutus.**

Allkirjad